

AE-648

M.A. (Final)
Term End Examination, 2016-17

SANSKRIT

काव्यशास्त्र एवं सौन्दर्यशास्त्र समूह

Paper - IX

साहित्य सिद्धांत

Time : Three Hours] *[Maximum Marks : 100*
[Minimum Pass Marks : 36

सूचना : सर्वे प्रश्नाः समाधेयाः।

इकाई-I

1. रीतिरात्मा काव्यस्येति सिद्धान्तं निपुणं समीक्ष्यताम्। 20

अथवा

अधस्तनेषु कयोश्चिद् द्वयोः सूत्रयोः विशद् व्याख्या
विधेया :

(क) सौन्दर्यमलङ्कारः।

(2)

- (ख) काव्यं सद् दृष्टाऽदृष्टार्थं प्रीतिकीर्तिहेतुत्वात् ।
(ग) साऽपि समासाभावे शुद्ध वैदर्भी ।
(घ) लोकवृत्तं लोकः ।

इकाई-II

2. अधोलिखितेषु सोदाहरणमलंकार द्वयं प्रतीपादनीयम् : 20

- (क) यमकः
(ख) खङ्गबन्धः
(ग) वक्रोक्तिः
(घ) पुनरुक्तवदाभासः
(ङ) श्लेषः

इकाई-III

3. अधोलिखितेषु सोदाहरणमलङ्कार द्वयं विवेचनीय : 20

- (क) अनन्वयः
(ख) ससन्देहः
(ग) रूपकः
(घ) अप्रस्तुतप्रशंसा
(ङ) दृष्टान्तः

(3)

इकाई-IV

4. अलंकार द्वयं प्रतिपादनीयम् : 20
- (क) दीपकः
(ख) विभावना
(ग) विशेषोक्तिः
(घ) व्याजस्तुतिः
(ङ) संकरः

इकाई-V

5. अधस्तनेषु कयोश्चिद् द्वयोः सूत्रयोः विशद् व्याख्या 10
विधेया :
- (क) सौन्दर्यमलङ्कारः ।
(ख) काव्यं सद् दृष्टाऽदृष्टार्थं प्रीतिकीर्तिहेतुत्वात् ।
(ग) साऽपि
- (ख) अधोलिखितेषु कावपि द्वौ व्याख्येयौ : 10
- (i) वाक्यं स्याद्योग्यताकांक्षासत्तियुक्तः
पदोच्ययः ।
(ii) व्यङ्ग्यस्य गूढागूढत्वाद् द्विधा स्युः
फललक्षणाः ।
(iii) विरतास्वभिधाद्यासु ययाऽर्थो बोध्यते परः ।
(iv) त्रैविध्यादियमर्थानां प्रत्येकं त्रिविधा मता ।